

Iz Tovarne emajlirane posode v Celju

Po predlogu družbenega plana, o katerem bodo te dni razpravljali v ljudski skušnici, je med drugim določeno tudi povečanje osebne potrošnje. To povečanje bo omogočeno z večjo proizvodnjo potrošnega blaga v industriji in s povečanim uvozom predmetov široke potrošnje.

Da bi bralci imeli bolj jasn vpogled v količine blaga, s katerim bo razpolagalo gospodarstvo za povečanje potrošnje, objavljamo pregled o razpoložljivih skladih in o tistih, ki se bodo, kakor računajo, oblikovali prihodnje leto.

Sedanja založenost tržišča za blago široke potrošnje je, če gledamo v celoti, znatno boljša, kakor je bila v istih mesecih prejšnjih let. To vidimo predvsem v porastu zaloga. Zaloge potrošnega blaga so bile pri industriji ob koncu septembra za 33% večje kakor v decembru 1955. V istem razdobju so se povečale zaloge v trgovini za 10%. Značilno je bila nadalje razširjena in izpolnjena izbira blaga. To je posledica čedalje večje in bolj raznovrstne proizvodnje domače industrije za široko potrošnjo, v določeni meri pa tudi uvoza končnih izdelkov.

Bržj popolna založenost z blagom srednje potrošnje se odraža tudi v bolj mirnem gibanju cen. Splošni indeks cen na drobno se je od januarja do konca oktobra dvignil za 1%, pri čemer so ostale cene industrijskih izdelkov na isti višini, medtem ko so cene kmetijsko živilskih izdelkov višje za 2%. Kljub nedvomnem izboljšanju pa tega stanja še vedno ne moremo imeti za zadovoljivo. Značilno število deficitarnih predmetov — tako industrijskih kakor kmetijskih — je še vedno ena črna točka v naši trgovini, čeprav je med letom prišla do veljave težnja, da bi se ta deficitarnost zmanjšala.

Cenijo, da bo do konca leta sedanje stanje ostalo večnoma nespremenjeno. Ta ocena je utemeljena na naslednjih dejstvih: industrijska proizvodnja potrošnega blaga kaže v zadnjih mesecih leta vedno težnjo povečanja.

zaradi normalnega prirastka števila uporabnikov, nato iz določenega povečanja dokudkov vasi zaradi povečanja odkupa in iz drugih vzrokov. Povečanje plač pokojnin bo v večji meri usmerjeno k povpraševanju po industrijskem blagu, del tega povečanja pa bo nedvomno priseljal tudi na kmetijske pridelke.

Vzpostredno s takim povečanjem kupnih skladov je določeno tudi povečanje blaga za široko potrošnjo, in to iz industrijske proizvodnje za 15%, nato pa še delno iz povečanega uvoza končnih izdelkov.

Glede na strukturo računajo, da bodo lahko tekoči blagovni skladi neživilskih industrijskih izdelkov v letu 1957 kriti povečanje kupnih skladov in da bo omogočeno tudi določeno normalno povečanje zaloga.

Kupni skladi, namenjeni za nakup industrijskih izdelkov, bodo kriti — kakor cenijo — z blagovnimi skladi, že v prvem trimesečju prihodnjega leta. Keliker bo proizvodnja v prvem trimesečju, s katero računajo, ustvarjena, bodo mogli razpoložljivi skladi industrijskega blaga iz proizvodnje in uvoza v prvih 3 mesecih prihodnjega leta kriti potrošnjo, s katero računajo, in omogočiti tudi povečanje zaloga za nadaljnjih 14 milijard din, za kar bi bilo normalno za to razdobje leta.

Vprašanje zase je sklad živil. Priporočili smo že, da bo del povečanih kupnih skladov prebivalstva uporabljen tudi za nakup živil in da bo ta del v določeni meri pritisel na živilski trg. Po drugi strani bodo tudi vremenske razmere med letom tako ali drugače vplivale na cene teh predmetov.

Kljub temu so možnosti, da pritisek na cene znatno ublažimo. Predvsem je preskrba z osnovnimi živilji zagotovljena (moka in kruh, maslo, sladkor). V poljubni izvozu bomo nadalje računali s tem, da izvoz kmetijskih izdelkov ne bo vplival na

skladi potrošnje. Kljub vsem tem ukrepom ostanejo še široke možnosti za preskrbo mest s sadjem, vrtninami, perutnino, jajci, in živilskimi izdelki. Prav ti izdelki pa so najbolj podvrženi kolebanju cen.

Centralni ukrepi, ki jih v tem pogledu izvajajo za vso državo, imajo večnoma splošni značaj, kakor je na primer povečanje invencij v kmetijstvu, mehanizacija dela, zagotovitev večje količine mehaničnih in kemičnih sredstev za kmetijstvo ali uslavitelj možnosti, da se trgovina bolj uspešno za promet s kmetijskimi pridelki.

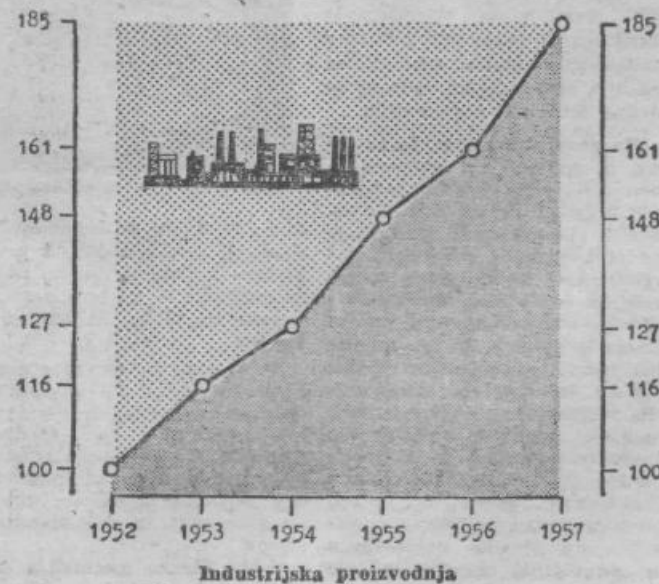
Konkretno izvajanje tega dela za vsako mesto in industrijski kraj pa je v skrajni liniji stvar same komunne ali okrajne in njihovih združenih, trgovinskih in drugih organizacij. Med drugim ima skoraj vsako mesto možnost, da izbere neko bližje področje, s katerega se bo prebženo preskrbovalo, da se s tem področjem bolj čvrsto ekonomsko poveže (posebno pa zadrugah), da vnaprej zasnuje z njim določene medsebojne odnose in obveznosti in da mu s svoje strani pomaga pri proizvodnji in transportu sedaja, vrtnin in drugega za svoj trg.

ŽIVILA

Preskrba z žitom in kruhom se bo tudi nadalje normalno nadaljevala. Po nedavnih določbah o spremembah v prometu z žitom pričakujejo, da se bo v trgovinski mreži pojavilo tudi žito v zrnu.

Z maslo bomo tržišče dobro založeno, prav tako pa bo tudi v naslednjem obdobju. Občutilo se je samo pomanjkanje margarine, med drugim tudi zato, ker se je domača proizvodnja začela z zamudo.

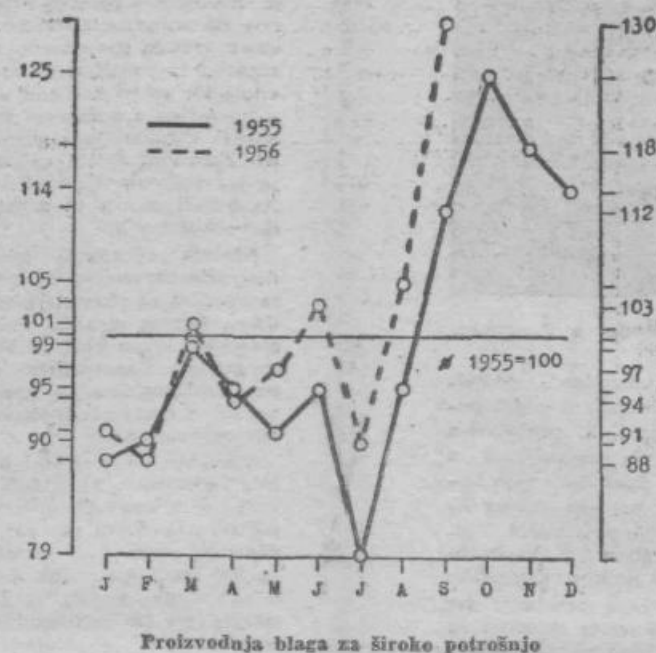
Sladkor in sol: tržišče je dobro založeno.

POVEČANJE OSEBNE POTROŠNJE

Založenost trga s potrošnim blagom

KRITJE ZA POVEČANJE KUPNIH SKLADOV PREBIVALSTVA

Proizvodnja blaga za široko potrošnjo

Kač: čeprav so bile cene znižane in se je povpraševanje povečalo, je riža dovolj. Pričakujejo, da se bo povpraševanje prihodnje leto še naprej povečevalo, razpoložljive količine pa so zadostne tudi za mnogo večje povpraševanje.

Meso: sedaj ga je dovolj na razpolago. Odkupne cene so se nekoliko znižale, toda potrošniki tega pri prodajnih cenah na drobno skoraj niso občutili. V začetku prihodnjega leta bi mogli pričakovati sezonsko zmanjšanje ponudbe, povpraševanje pa se bo povečevalo zaradi večje kupne moči. S tem bodo računali pri izvajanju izvoza.

Sadje in vrtnina: krompirja je sedaj dovolj, njegova kakovost pa je slabša. Težje ga bo prebiti v zasipnicah in kletih in tako pričakujejo, da bo v prvih mesecih 1957 ponudba bolj šibka. Fižola je dovolj. Povpraševanje po čebuli je precej večje, kakor je ponudba, vendar bodo določene količine čebule uvozili. Pri sadju pričakujejo nadaljnji porast cen. V prihodnjih mesecih bodo uvozili večje količine južnega sadja.

Mleko: ponudba je šibka, cene pa rastejo. V precejšnji meri je vzrok tega tudi slaba organizacija preskrbe mest s mlekom. Mleka v prahu je na razpolago, številne trgovinske prodajalne pa zanj niso zainteresirane in ga nimajo na zalogi. Položaj pri mlečnih izdelkih je podoben kakor pri mleku.

Sadni izdelki: tržišče je sedaj dobro založeno. V prvem polletju je industrija imela celo veliko težav s prodajo zaloga. Kasneje pa se je položaj spremenil, tako da je sedaj promet življen. Na to je posebno vplivala šibka založenost s sadjem v svežem stanju. V zadnjem času je prišlo do manjšega dvi-

kljub dobri založenosti pa imamo opravka še vedno z delno deficitarnostjo pri posameznih tekstilnih izdelkih (kamgarn blago, krombi blago, dekorativne tkanine za pohištvo, modne tkanine iz sintetičnega vlakna in umetne svile, vezilni sukanec, izdelki iz lasteksa, hubertus tkanine, balonska svila in še nekatere druge vrste bombažnih tkanin).

Sedanje zaloge in založenost se bodo vzdržale do konca leta, ker bo nekoliko večje povpraševanje nadomeščeno s porastom proizvodnje, ki je zagotovljena s surovinami.

Porast kupnih skladov takoj v začetku leta bo vplival na večje povpraševanje po tekstilnih izdelkih in bo tako lahko prišlo do določene zožitve izbire blaga na zaloga in do povečanja števila deficitarnih izdelkov. Toda že v prvem trimesečju se bo založenost popravila, ker računajo s povečanjem proizvodnje.

V prvem trimesečju prihodnjega leta računajo, da bo domača proizvodnja tekstila dala za potrošnjo na notranjem trgu blaga v znesku okrog 34 milijard din. Potrošnjo ocenjujejo na 29 milijard. Zato bo v prvih treh mesecih prišlo do povečanja zalog tekstila za okrog 6 milijard din.

OBUTEV

Proizvodnja usnja in obutve se je povečala za 11% v primerjavi z lanskim letom. Kljub temu pa trg ni popolnoma založen, vsaj glede izbire ne. Vzrok tudi denno tudi v izvozu. Do konca septembra je bilo izdelane tako imenovane mešanske usnjene obutve za okrog 680.000 parov več kakor v istem raz-

dobju lani. Največji del tega presežka pa so izvozili. Zaradi pospeševanja proizvodnje te vrste obutve je bila proizvodnja nekaterih drugih asortimajev (težke obutve, otroške obutve itd.) manjša kakor lani. Tako so izdelali za 153 parov manj težke obutve. Založenost je posebno šibka pri otroški obutvi, pri obutvi z gumijastim podplatom, pri težki in športni obutvi.

Proizvodnja gume je bila do konca septembra za 15% večja kakor v istem razdobju lani, kljub temu pa ni bilo dovolj nekaterih gumijastih izdelkov, v prvi vrsti gumijaste obutve. Sedanja založenost tega ni zadovoljiva. Ni dovolj opankov, škornjev, galos, gum za kolesa, termoforjev, gumijastih igrač, gumijastih prametov za sport in podobno, s čimer pa ni izdelkov iz penaste gume (vložki za žimnice, sedeže in naslanjaje).

Izdelki kovinske in elektroindustrije

prodaja bolj počasna, pa je prišlo do določenega znižanja (pri železnih posteljah, štedilnikih).

Založenost trga z izdelki elektroindustrije se občutno izboljšuje. K temu je prispevalo povečanje proizvodnje aparatov za gospodinjstvo, instalacijskega materiala in radijskih aparatov kakor tudi večji uvoz.

Proizvodnja radijskih aparatov je znašala do konca septembra 68.684 aparatov, kar je za 54% več kakor v istem razdobju lani. Trg je dobro založen, čeprav je večje povpraševanje po cenejših aparatih. Računajo, da se bo do konca leta proizvodnja povečala, toda tudi povpraševanje bo naraščalo. Cenijo, da bodo zaloge radijskih aparatov ob začetku leta nezadostne za povečano kupno sklado, če radijska industrija ne bo močneje povečala proizvodnje, pogoje za to povečanje pa ima.

Cene radijskih aparatov so se med letom precej znižale. Čeprav je proizvodnja žarnic dosegla za 6% manjša kakor v istih mesecih lani, je trg slabo založen, ker v prejšnjih mesecih zaradi neredne preskrbe z ma-

terialom niso bile izdelane potrebne zaloge za zimsko razdobje. Podjetja za proizvodnjo žarnic delajo sedaj s popolno zmogljivostjo in tako pričakujejo, da se bo založenost izboljšala.

Cene pri proizvajalcih so med letošnjim letom ostale na isti ravni.

Termični aparati za gospodinjstvo: letos se je tržišče začelo resneje zalagati s hladilniki, sešalci za prah, bojljerji, električnimi štedilniki in drugimi aparati za gospodinjstvo, in to tako iz domače proizvodnje (ki je v znatnem porastu) kakor tudi iz uvoza. Povpraševanje po novih aparatih pa je zelo veliko, tega doslej ni bilo mogoče popolnoma zadovoljiti.

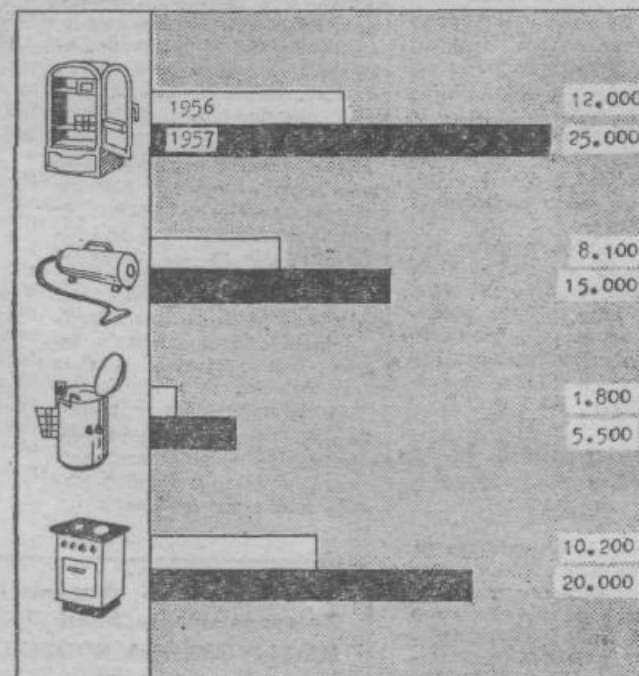
V prihodnjem letu lahko pričakujemo povečanje povpraševanja po teh aparatih. No, tako domača proizvodnja kakor tudi uvoz bosta znatno večja kakor letos in tako lahko pričakujejo, da se bo že v prvem polletju promet s temi aparati normaliziral in da bo povpraševanje krito. Brez določenega uvoza bi bil v prihodnjem letu položaj približno naslednji:

Predmet	Proizvodnja 1956	Uvoz 1956	Skupaj l. 1956	Pričakovana proizvodnja v l. 1957
Hladilniki	12.000	3.760	15.760	25.000
Sešalci za prah	8.100	10.128	18.228	15.000
Pralni stroji	1.800	2.751	4.551	5.500
Električni štedilniki	10.200	1.500	11.700	20.000

Razumljivo je, da bodo te razpoložljive količine za leto 1957 še znatno povečane z uvozom.

Iz Tovarne konzerv v Kragujevcu

Proizvodnja aparatov za gospodinjstva